

ТИЖНЕВИК - REVUE HEBDOMADAIRE - ТРИДЕНТ UKRAINIENNE

ORGANE DE LA LUTTE POUR L'INDÉPENDANCE DE L'UKRAINE

FONDÉ LE 15 OCTOBRE 1925 PAR SIMON PETLURA

Число 6 (656) Рік вид. XV. 12 лютого 1939 р. Ціна 2 фр. Prix 2'fr.

Париж, неділя, 12 лютого 1939 року.

Цієї неділі, 12 лютого, відбуваються вибори до першого парламенту Карпатської України, що устами представників закарпатської вітки нашого народу виявить її національну волю.

Надзвичайного значіння серед української дійсности набірає факт обрання українського парламенту, хай на самій найменшій частині нашої національної території. Крім того, що для самих українців цей перший український парламент після майже двадцяти років перерви державного життя являється джерелом великої духової підтримки в тяжкій ситуації та скріплення віри в остаточну перемогу, — до того закарпатського парламенту звернено зараз очі цілого світу, а через нього взагалі до української проблеми.

Сам факт, що закарпатський український парламент оце обирається—це велика подія у всеукраїнському значінні. Ця визначна подія збільшується одначе на своїй вазі ще й тим, що наші закарпатські брати до виборів ідуть одним, єдиним національним фронтом, даючи не тільки доказ своєї національної сили, а й встановлюючи в українському національному житті як би прецедент, що може відіграти свою роль і на ширшому україн-

КОМІНТЕРН І ПОНЕВОЛЕНІ НАЦІЇ ССРСР

Комінтерн є знаряддям московського імперіялізму в його акції по-за межами ССРСР. Величезні грошові засоби, потрібні для цієї акції, витискує московський уряд переважно, а навіть майже виключно з поневолених націй ССРСР. Доки поневолення їх триває, доти буде провадити Комінтерн свою злочинну діяльність в Європі і цілім світі, спрямовану на визиск і поневолення інших націй. Чинність Комінтерну сорганчним і необхідним продовженням чинности Московщини в межах ССРСР. Скріплення московського уряду мало завжди своїм наслідком поживавлення чинности Комінтерну і навпаки.

З цього погляду вітають поневолені нації ССРСР здобуття Барселони з неменшим захопленням, ніж ті, що в тім геройським чині брали безпосередню участь. Московська інтервенція в Іспанії була очевидно найвищою точкою цілої дотеперішньої чинности Комінтерну в Європі. Мобілізація інтернаціональних бригад відкривала широчезні перспективи для акції московського імперіялізму і по інших державах Європи. Набірання вояків до цих бригад по різних державах, переважно «демократичних», не лише витворювало незвичайно сприятливі умовини для пропаганди московських агентів в Європі, Америці й Африці, а й скріплювало де-які їх «дипломатичні» зв'язки. Лондонська «комісія невтручання» і Ліга Націй давали безмежне поле для попису московської «дипломатії», що ставила Європу кілька разів перед безпосередню загрозою війни. Коли московські провокації на Середземнім морі до війни не doprowadили, то у всякім разі не тому, що московський уряд проминув зробити щось, щоб фатальний конфлікт викликати. Участь московського уряду в іспанській війні, безпосередня і через Комінтерн, буде колись предметом окремого історичного досліджу; але й тепер вже треба її пригадати й підкреслити як найвиразніше.

Сучасна московська акція у Франції не лишається природно без належної протиакції національних французьких кол. В часі останньої великої парламентарної дебати було мужнє і виразно зазначено, що італійська поміч національній Іспанії була лише відповіддю на широко закроену інтервенцію «інтернаціональних бригад» та на постачання зброї і літаків іспанським большевикам, що продовжували без потреби на багато місяців війну і спричинили сотки тисячів людських жертв. Сучасна поразка іспанських большевиків в Каталонії являється поразкою не лише московського

уряду і його знаряддя Комінтерну, але й всіх тих політичних кол в державах, що московську інтервенцію в Іспанії в той чи інший спосіб підтримували. З цим треба, розуміється, числитися і в сучасних відносинах між великими державами. Вирівняти наслідки перемог і поразок в іспанській війні на терені міждержавних відносин з найменшою шкодою для Європи можна лише коштом властивого винуватця совітської Москви, що розпалила громадянську війну в Іспанії кілька років перед збройним виступом генерала Франка, і остаточним виключенням совітського союзу із спільноти європейських держав. Нема такого конфлікту між великодержавами, якого не можна було б полагодити між ними самими, як це довела Мюнхенська конференція, але й незначний європейський конфлікт можуть роздмухати агенти Москви до розмірів європейської пожежи. Про участь московського уряду в якійсь конференції європейських держав можуть говорити лише ті, що мають намір перебирати на себе й частину відповідальності за його злочини в Іспанії та по інших державах. Політичне вирівняння іспанської війни в загально-європейським масштабі торкається поневолених націй ССРСР, а перед усім України не лише тому, що ці нації та національна Іспанія мають спільного ворога, а й тому, що, як слушно зазначив директор «Журналь де Женев» п. Жан Мартен у своїй газеті, Чорне море є частиною Середземного та що нації, які заселяють північне чорноморське побережжя, заінтересовані у всіх середземноморських справах.

Але хибно було б думати, що мілітарні поразки московського уряду в Іспанії та сполучені з ними політичні поразки в цілій Європі спонукали теперішніх кремлівських володарів припинити чи лише зменшити чинність Комінтерну в Європі. Цю зброю опустить московський уряд очевидно не раніше, ніж прийде його остання година. Тим часом Сталін демонструє навіть продовження акції Комінтерну в Європі. Недавно ССРСР урочисто святкував п'ятнадцятиліття дня смерти Леніна. Але з нагоди цього свята було канонізовано не Леніна, а самого Сталіна: «Известия» з 21 січня с. р. проголосили урочисто, що «Сталін — це Ленін сьогодні». Цю дивовижну інкарнацію, що підносить Сталіна до рівня божища світового комунізму, обґрунтовує якийсь Вистрянський в «Известиях» тим, що по смерті Леніна Сталін на II з'їзді більшовицької партії в 1924 р. виголосив від імені її урочисту присягу виконати заповіт Леніна, в якому він закликає не лише «скріплювати совітські республіки, а й поширювати їх». Чи мав Сталін 1924 р. можливість промовляти від імені партії, це питання, розуміється, другорядне. В поборюванні і визиску чужих націй він у всякім разі показав себе гідним Леніна. Але для того, щоб, зліквідувавши найвірніших помішників Леніна, проголосити себе нарешті його втіленням, треба мати справді московський шибеничний гумор. Чи мандрівка душі Леніна до Сталіна спинить московську опозицію проти нього, що працює всіма засобами до таємної радіової стації включно, покажется

незабаром. У всякім разі дуже характеристично, що Сталін саме тепер вважає необхідним скріпити свій захитаний авторитет, покликаючись на «заповіт» Леніна скріплювати і «поширювати» совітські республіки, хоч останні поразки московської зброї в Хінах та Іспанії стоять в найбільшій противенстві до імперіялістичних планів Кремля, які уклав Ленін і які мають служити дороговказами для цілої чинности Комінтерну.

Здобуття Барселони Франком викликало гостру кризу не лише у відносинах між Кремлем та Комінтерном, але й в внутрішніх відносинах самого СССР. Кінець московської експансії по-за межами СССР є властиво й початком кінця московського панування над поневоленими націями. Москвини, як майбутні «комуністичні пани», коли не світу, то принаймні нашого суходолу, могли б ще жадати панування «великого московського» народу над поневоленими націями СССР; але це жадання виглядає наскрізь безглуздом, коли остання надія на дальші успіхи московського імперіялізму зникає. У всякім разі, поки надія на вибух нової європейської війни ще існує, мусить московський уряд вдержувати при житті й Комінтерн за кожную ціну. Кремль без Комінтерну майже остільки немислимий, як Комінтерн без Кремля. Французькі, іспанські та інші закордонні комуністи могли, розуміється, вимушувати в Москві енергійнішої інтервенції в Іспанії, загрожуючи навіть посадити в Комінтерні Троцького на місце Сталіна, так само як ГПУ могло садовити до льохів закордонних опозиціонерів, коли вони діставалися до його рук. не гірше місцевих, але в дійсності в Мадриді знають так-же добре як в Чун-Чінгу, або інших столицях, де загніздилися большевики, що лише московський уряд є ще в стані витиснути з поневолених націй ті величезні засоби, які пстрібні для діяльности Комінтерну.

Оскільки ці нації бороняться проти московського поневолення і визиску, беруть вони фактично в боротьбі Європи проти Комінтерну без порівняння чиннішу й поважнішу участь, ніж де-які антикомінтернівські організації в Європі, до яких належать в дивний спосіб і москвини, не зважаючи на те, що всі московські організації від монархистів і лібералів до большевиків включно творять спільний фронт оборони територіяльної непорушности СССР, виступають тим самим проти самостійницьких змагань всіх поневолених Росією націй, отже боронять фактично самі головні життєві основи Комінтерну, скріплюють лівою рукою те, що вони правою ніби-то заходжуються руйнувати. Доки такий стан буде тривати, доки міродайні великодержавні чинники не зрозуміють того, що кожне найменше москвофільство унеможливає всяку протикомуністичну акцію, доти буде чинність цих протикомуністичних організацій, які розпоряджують часом дуже поважними грошовими засобами, в кращім випадку безрезультатною. В де-яких державах це переконання вже досягнуто і «антикомуністичне» москвофільство ліквідовано, але в де-яких дер-

жавах воно ще, на превеликий жаль, існує в повній мірі. Одною з найпильніших чергових завдань представників чужих націй ССРСР в Європі є з'ясувати в цілیم обсязі наскрізь московський характер проводу Комінтерну та осягти зміни, необхідні для успішного побороення цього знаряддя московського імперіялізму.

Піднесення «заповіту Леніна не лише зміцнити а й поширювати совітські республіки» в часі святкування п'ятнадцятиліття з дня його смерті зрозуміла європейська преса цілком слушно, як виклик, кинутий Європі, бажання продовжувати далі чинність Комінтерну за всяку ціну. Належною відповіддю з боку Європи на це могло б бути формальне проголошення права поневолених націй на самоозначення та витягнення всіх консеквенцій з цього акту у відношенні до московського уряду.

В демагогічним святкуванні ленінського ювілею було примушено брати участь тако-ж і українців та инше чуженаціональне населення ССРСР. З боку українців гідною відповіддю на це знушання було не лише розв'язання української соціалістичної партії, а й рішуча перемога загально-національних течій над усякою партійністю. А це має величезне значіння, бо лише мобілізуючи всі живі національні сили можна успішно закінчити боротьбу за осягнення української державної незалежності.

М. Дацько

Л И С Т И з К А Р П А Т С Ь К О І У К Р А І Н И

Розмова з міністром Юліаном Реваям

(Від нашого спеціального кореспондента)

Поруч з отцем-прем'єром Августином Волошиним, пан міністр Ревай являється тою другою особою, на якій спочиває весь тягар праці й відповідальности за державно-національний розвиток Карпатської України. Є він широко відомий і популярний в народніх масах та має за собою довгий стаж у національно-політичній роботі, як громадський діяч і посол до пражського парламенту. Молодий ще, порівнюючи, віком, але з великим знанням справи і повний енергії, міністр Ревай досвідчено й віддано керує державним життям, займаючися головню таким першорядної ваги ресортом, як господарство краю. Пересправи з чужинцями, що їх він часто провадить, головню в справах економічних, спричинилися до того, що міністра Ревая уважають за керівника

закордонної політики Карпатської України. Що-правда, я сам був свідком того, коли на відповідне запитання одного чужинського журналіста, міністр Ревай одповів неґативно, покликуючися, між иншим, і на те, що Уряд Карпатської України взагалі не провадить самостійної закордонної політики.

Всі в Хусті переобтяжені працею. Що-ж дивуватися, що невинною працею просто завалена людина, яка керує розбудовою ново-повсталोї держави. Міністрові Ревасві не дають ані хвили спокою навіть тоді, коли приходить ніби на відпочинок до дому, бо «влада» секретарів сягає і сюди: входять з ріжними запитаннями або просять до телефону. Найбільше з цього певно незадоволений маленький 4-літній синок міністра, що має так рідко нагоду мати свого тата виключно для себе. Але він слухняно і чемно забірає свої іграшки і йде бавитися до другої кімнати.

Вітаю пана міністра і, по короткій загальній розмові, приступаю до виконання мого журналістичного обов'язку:

— Я хотів би запитатися вас, пане міністре, про перспективи загального розвитку Карпатської України.

— Легче відповісти на це питання, — каже міністр Ревай, — коли розділимо його на три частини: розвиток політичний, культурно-національний і господарчий. Перші два підуть дуже швидким темпом і не надібуватимуть якихось поважніших труднозів. Політичного об'єднання завжди бажав наш народ. Розбиття на політичні партії, що конкурували між собою та вносили заколоти до громадського життя, було для народу незрозуміле. На ріжницях ідеології він просто не визнавався, але за те підсвідомо відчував усе лихо, що було наслідком партійної та групової нетерпимости. Всенародне об'єднання в одній політично-національній організації та припинення сварок викликали однодушний ентузіазм в усіх верствах населення. Під цим оглядом можна мати найоптимістичніші передбачення.

Так само можна твердити, що завершення культурно-національного освідомлення карпатських українців станеться дуже швидко. Карпатська Україна була до цього часу тереном для всяких експериментів ворожого нашій національній ідеї пропаганди, що баламутила наш народ. Натомісць праця українських національних організацій зустрічала на кожному кроці безліч перешкод. Крім того, жива і справедлива справа наша захопила уже давно найширші верстви населення. Тепер, коли штучні перешкоди впали, притягнення до української національної спільноти решти неосвідомлених і збаламучених одиниць не підлягає жадному сумніву. Великий здвиг останніх кількох місяців уже дуже багато зробив у цьому напрямку. В найдальших закутках нашої землі відчув народ свою приналежність до великої Української Нації і ніколи більше від цього не уступить. Ми свідками на Карпатській Україні великого і стихійного національного відродження, якому може немає прикладів в історії.

Переходячи до обговорення перспектив господарського розвитку Карпатської України, я мушу визнати, що в цій ділянці ми мусимо рахуватися з де-якими труднощами. Ми дістали тяжку спадщину від попередніх режимів. Про економічний добробут населення тут мало дбали. Тепер мусимо прикласти всіх зусиль, щоб господарський розвиток краю бодай не дуже відстав од розвитку політичного та культурно-національного. Населення Карпатської України складається з селян, робітників та інтелігенції. Всі ці три верстви незаможні. Отже, відчувається брак капіталів для економічної розбудови краю. Мусимо зробити цілий шерег інвестицій, щоб відповідно піднести добробут населення. Будова доріг, шкіл, шпиталів і так ин. являється необхідною потребою сьогодняшнього дня. Це все побільшило б тако-ж можливості зарібкової праці.

Мушу ствердити, що стан Карпатської України в економічному відношенні не найгірший з країв новоутвореної федеративної держави. Словаччина і Чехія з Моравою мають тепер ще більші труднощі до переборення, властиві для кожної з цих країн. Всі частини федеративної держави мусять разом, або кожна зокрема, ці труднощі перебороти. Що-до Карпатської України, то можу з присмністю ствердити, що дуже різнородні фінансові кола як заграничні, так і внутрішнь-державні виявляють велике зацікавлення нашими господарськими можливостями.

— Чи можете, пане міністре, ознайомити мене з наближеними завданнями влади у господарчій ділянці?

— Числимося з реальним сучасним станом нашого господарства, що обумовлюється природніми багатствами нашого краю. Насамперед мусимо звернути увагу на лісову господарку. Мусимо подбати не лише про те, щоб збільшити експорт дерева в необробленому стані, але тако-ж про створення деревної індустрії. До цього часу це було зовсім занедбано. Оброблення дерева на місці дасть zatrudнення великій кількості робітників.

Велике значіння має те-ж для нашого населення скотарство та вівчарство. В порвнянні з передвоєнною добою помічаємо тут приблизно 20-типроцентовий спадок годівлі. Мусимо отже подбати про реорганізацію полонинного господарства, щоб уможливити експорт худоби.

З копальних багатств маємо насамперед сіль. Але копальняна індустрія має перед собою великі можливості, які ще навіть не вивчені у достатній мірі. Можна покладати на цю ділянку великі надії, але вона вимагає тако-ж великих інвестицій, а тому відсувається трохи на дальший план.

Мусимо те-ж побудувати цілий шерег фабрик для створення промислу, який задовольняв би краєве запотребування. Сюди належать цементарні, цеглярні, виріб паперу, виріб консервів і т. д. Створення такого промислу для домашніх потреб спричинилося б до значної обнижки цін на цілий шерег товарів, що вплинуло б додатне на стан населення.

Розбудова готелярства збільшила б безумовно туристичний рух. Є це важлива справа, на яку звертаємо пильну увагу та маємо вже цікаві проєкти і пропозиції. Зв'язано це безпосереднє із станом доріг. Але треба сказати, що на загал доріг є досить багато і вони не в лихому стаїн. Тут ходитиме не так про будову нових доріг, як про поліпшення вже існуючих.

Саме тепер, — кінчає міністр Ревай, — ми працюємо над найсмішнішим завданням—встановленням бюджету на майбутній рік.

З великою цікавістю вислуховую короткі пояснення міністра і з приємністю констатую, що Уряд Карпатської України має широкозакресні і поважні плани що-до економічної розбудови краю. В цих планах перше місце займає піклування про піднесення добробуту населення, про знищення злиднів у житті карпато-українського селянина. Очевидно уряд розуміє, що в той спосіб він найлегше досягне своєї головної мети: згуртування всього населення для розвитку національно-державного життя новопо-всталої Української Держави. Хочу звернутися ще з останнім запитанням, без якого розмова видавалася б мені неповною:

— Як задивляється, пане міністре, на становище та ролі Карпатської України у зв'язку з міжнародною політичною ситуацією, беручи при цьому особливо під увагу актуалізацію загально-української проблеми?

— Коли ходить про Карпатську Україну, як складову частину чехо-словако-української федерації, то вона не провадить незалежної заграничної політики. Як усій федеративній державі, так і нам залежить, розуміється, в першу черг на затриманні нормальних відносин з сусідами. Але по-за-тим, як українці, ми уважно слідкуємо за спільними питаннями для цілої Української Нації, що бореться за своє визволення, і тому зрозуміло, що всі наші симпатії по боці наших братів-українців. На нас, карпатських українців, лежить тепер велика відповідальність. Бо коли ми доведемо життєздатність Карпатської України і її відламу українського народу, то цим хіба найбільше прислужимося цілій Українській Нації. Під цю хвилю ми ніби складемо іспит за цілий народ український, бо-ж тепер цілий світ має переконатися, що зумів цей відлам українців збудувати свою Українську Державу в мініатюрі. Свого часу високий дипломат одної чужинської держави заявив, що на Карпатській Україні лише мад'ярська меншість свідома, а «русини» тільки етнографічна маса, з якою не треба числитися. Мусимо довести і доведемо, що такі твердження безпідставні.

Що-ж до нашого відношення до чужих держав, то воно обумовляється ставлення цих держав до українського питання. Кожний громадянин Карпатської України уважно слідкує за посуваннями заграниці в українській справі. Не треба навіть і підкреслювати, що симпатії з боку чужинців до української справи викликають тотожні почуття до цих чужинців з нашого боку.

Дякую панові міністрові і з почуттям внутрішнього задоволення покидаю його гостинне помешкання. Маю це почуття не лише, як журналіст, але насамперед, як українець, бо в моїх вухах ще брешуть високо-патріотичні і повні політично-національної розваги слова міністра. З них б'є віра в живучість і єдність великої Нації Української. Це те, що так потрібне нам: почуття єдності і спільності інтересів великої Нації Української. Наявність цього незломного почуття ще раз відчув я в столиці найдалі на захід висуненої, відділеної горами і віковими політичними кордонами, найменшої галузки непоборної української раси. З цим, можемо бути певні, дійдемо до здійснення нашої найвищої мети.

Микола Лівичський

Хуст, в січні 1939 р.

З МІЖНАРОДНЬОГО ЖИТТЯ

Тижневикові за наших днів годі угнатися за бурхливим темпом міжнародніх подій, бо-ж одстає часом од нього й преса щоденна. Мають тому читачі «Тризуба» про деталі й подробиці дізнаватися з газет, а на нашу долю зістанеться лише спроба уловлювати загальні лінії вказаних подій, порівнювати їх з минулим, прикладати до можливих перспектив майбутніх.

Живемо за часів зворушливих, дивних, а може й неповторених. У Європі, — на всіх просторах її, автім і по-за нею, — точиться негамована й незамирена боротьба між протибіжними державними та іншими силами її. І досягла та боротьба на сьогодні неначеб-то найвищого напруження, докотилася ніби до самого вершка перелому свого, але не перетворилась у формальний воєнний конфлікт. Бачимо скрізь стан війни без війни, хоч і як пахне порохом з усіх сторін; дізнаємося про великі перемоги без якого-будь бою, хоч і бряжчить довкола сталева зброя і гремлять гарматні колеса на землі, а в небесах гудуть пропелери літаків; стали ми свідками того, як без революцій заламлюються державні структури зсередини, як без стрілів і без спротиву зникають державні кордони на-зовснь. І тому всьому ще далеко не кінець, бо читаємо сьогодні лише перші рядки нової сторінки європейської історії, — що в ній прочитаємо завтра?

Свого часу, — ще за першої стадії відродження нової могутності Германії, — на цьому місці роблені були спроби накреслити ті лінії, що в них мало б іти замирення Європи та встановлення нової рівноваги її міжнародніх сил. Передбачення творилися такі. Два великі європейські державні блоки, — англо-французький та італо-германський, — шляхом конфліктів і пересправ між собою, в той чи інший спосіб дійдуть до відповідного впорядкування своїх і взагалі європейських взаємин, поділивши наш старий континент на три сектори — західний, середній та східний — і працюючи в них поступово — од заходу до сходу.

Вказані напрямні зістаються немовби й на сьогодні відповідними, але в часі й у секторах подекуди вони не виправдались. До остаточного впорядкування західніх взаємин гострим клином встромила цивільна іспанська війна. З другого боку, виявилось тако-ж, що жадне довготривале замирення західнього європейського сектору неможливе, доки в

Середній Європі існує могутній французький бастион — 15-тимілійонова Чехословаччина, що грала поважну роль чинного зв'язку між Парижем і Москвою. Де-якою перешкодою була й незалежна Австрія, що існувала, як така, тільки завдяки підтримці та впливам держав колишньої великої Антанти, а пізніше ще й Антанти малої.

Доля Австрії й Чехословаччини відома. Австрія стала новою провінцією Германії, обрізана Чехословаччина ввійшла цілковито до орбіти Третьої Германської Імперії й перестала бути чим-будь бастионом. Сталось так, що середньо-європейський сектор, — в спосіб трохи несподіваний, — а все таки почав діставати своє впорядкування раніше, ніж сектор західний. Бо-ж і він ще так не до кінця впорядкований. Злагоджений, що правда, взаємини італо-германського блоку з Угорщиною, іде праця над тим самим в Югославії, в Румунії, в Болгарії то-що, але кінця всьому тому ще ніби-то немає.

Західний сектор тим часом ще більше ускладнився. Іспанська війна, хоч ненавчесь-то й наближається свого кінця, але ще не скінчена, і всі, зв'язані з тим кінцем, інтереси, так мовити, ждуть своєї черги. А до того з бігом часу додано ще в гострій формі поставлене питання Середземного моря, — кому з трьох у ньому бути паном чи спів-паном — Англії, Франції чи Італії. У цій справі глибоко заінтересовані обидва європейські блоки, але назверх вона стоїть так, ніби-то це сперечання лише двох держав, а саме Франції та Італії.

Договоритися що-до Середземного моря, зробити одна одній якісь уступки, дійти до згоди мають лише вони дві, а решта вже немов погодилася. Так, Англія має годувати Італією, в якій фігурує як раз те саме море; так само Англія, а тако-ж і Франція мають спільне з Германією проголошення про те, що вони одна до одної не мають жадних земельних претензій і що всі інші можливі незгоди можуть бути злагоджені в спосіб мирних пересправ, — навіть справа повороту Германії колоній.

Встає тому питання, як і коли скінчиться цей франко-італійський середземноморський конфлікт? Європейська політична опінія зв'язує його кінець з кінцем подій в Іспанії. Лише тоді, мовляв, коли ген. Франко остаточно знищить своїх противників, можна буде почати франко-італійські пересправи й дійти до згоди що-до тривалої нової рівноваги в Середземному морі. Тоді-ж таки й виявиться сила інтересів і впливів двох других великих держав, Англії й Германії, які не допустять до війни, а в той чи інший спосіб злагодять цілу справу. Хто знає, може воно так і буде. В наші дні, після Берхтесгадену, Годесберга й Мюнхену, невідомо хто, куди й до кого їхатиме, де вирішуватимуть ту чи іншу справу. Одно лише наперед можна знати, що вирішать її Гітлер, Мусоліні, Чемберлен і Даладье. І коли їм хтось несподівний, з боку, не перешкодить, вирішена вона буде знову-ж таки без війни, бо війни між собою всі ці люди вести, напевно можна сказати, не хочуть.

Вказаний несподіваний, отой з боку, в Європі єсть і чекає він своєї долі чи якогось свого чину на її сході. Це — СРСР. Становище цієї держави на сьогодні — катастрофічне, а тому й не знати, на яку вона ступить, — можуть і несотворені речі статися, можуть і грюкнути на прощання московські люди міжнародними й внутрішніми дверима, як тим свого часу загрожував світові тов. Троцький. Що-правда, зсередини вони завалені, на-зовень — ізольовані, психологічно розтрачені, але сили на якусь жакхливу несподіванку, продиктовану жахом і розпущею, у них ще вистачить. Гармати й літаки вони мають, та й союзників у Європі, — на заході од Рейна, — не стільки в державах, скільки в лівих групах політичної демократії, — не бракує. Для справжньої та довшої війни цього мало, але на той чи інший вибух на кордонах, для заколотів у Європі — цілком досить.

Що загрожувє совітам і чого вони так мають боятись? Щоб говорити коротко, одповімо, склавши резюме того, що про це саме говорилося в цілій світовій пресі, яка за останній час присвятила безліч статей проб-

лемі європейського сходу, — статей, що далеко не всі були сприятливі і справедливі що-до нас, українців. Резюме буде приблизно таке:

З досвіду Чехословаччини Європі стало ясно, що може найбільшою сучасною силою в міжнародній боротьбі являється сила національної стихії, коли вона народами освідомлена і зсередили організована. Вона, як динамітом, рве державні кордони, переставляє внутрішні взаємини національні на належне їм місце. В Чехословаччині такою силою стали німці, що за їх вибухом, гідно з законами детонації, вибухли тако-ж мад'яри й поляки, автім ще й словаки та українці. Аналогічний процес, мовляв, загрожує всім сусідам Чехословаччини, новим чи ново-збільшеним державам на південь і на схід од неї, але найбільше ця загроза нависла над ССРСР, бо-ж совітська держава не що инше, як великий казан з різноманітним вибуховим матеріалом національним, який лише чекає свого часу. Вибухову еру має почати там Україна, як найбільша національна сила в ССРСР, а за нею, знов-же таки згідно з законами детонації, послідувать інші численні вибухи. Совітська держава піде порохом і димом, а на її місці встановлено буде нову рівновагу, що потягне за собою тривале впорядкування на сході Європи, доцільне для самого Сходу і для цілої Європи. В цьому напрямі ніби-то встановлено східню політику германсько-італійського блоку, на ним спинилася й пильна увага блоку англо-французького.

Деталі й подробиці викладеного резюме перепускаємо, — вони не цікаві, бо можуть зовсім не виправдатись. Важливі загальні лінії, що мають вигляд точної й ясної перспективи. Бо-ж кожний місяць і кожний день наближає схід Європи до того вибуху, і трохи раніше чи трохи пізніше, але він стане фактом. Нам, українцям, як нації, належатиме в ньому велика й почесна роля.

Observer

Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі

й читальня при ній (41, rue de la Tour d'Auvergne, P a r i s 9)
відкрита в середу й четвер — 6-9 г., суботу — 4-8 і в неділю — 2-6

При Бібліотеці Музей С. Петлюри

В читальні 90 органів преси — журналів, газет, бюлетенів з різних країн, де живуть українці.

Книжки видаються додому. За читання 5 фр. у місяць (за одну книгу) і 25 фр. безпеки.

Коштом читача висилаються книги тако-ж і на провінцію.

ХРОНІКА

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

У Франції

З життя Укр. Бібліотеки імені С. Петлюри в Парижі

— Замість різдвяних і новорічних привітань пожертви на Бібліотеку склали: п. Колесник — 10 фр., п. М. Кузь — 5 фр., Громада в Оден-ле-Тіні — 15 фр.

— За місяці жовтень-грудень м.р. поступили пожертви книгами та іншими річами від: В-ва «Народня Справа» (Львів) — 1 кн., В-ва «Самоосвіта» (Львів) — 1 кн., Укр. Пресової Служби (Нью-Йорк) — 2 кн., Т-ва ім. Митрополита Петра Могили (Луцьк) — 5 кн., пані Уляни Кравченко (Перемишль) — 2 кн., Укр. Воєнно-Історичного Т-ва (Варшава) — 1 кн., від N — 1 кн., Видавничої Спільки «Діло» (Львів) — 1 кн., Д-ра Дм. Донцова (Львів) — 1 кн., В-ва «Світ Дитини» (Львів) — 1 кн., проф. В. Масютина (Берлін) — 8 барельєфів укр. князів і королів, Укр. Видавничого Інституту (Львів) — Атлас українських земель Кубійовича, п. Бончковського (Варшава) — 1 кн., І. Липовецького (Варшава) — 4 кн. та 1 дереворит гуртка «Спокій», Мистецького Гуртка «Спокій» (Варшава) — Альбом дереворитів, Українського Наукового Інституту (Варшава) — 63 кн., 22 чч. журналів та кілька малих друків-пам'яток, п. Є. Бачинського — мініатюрний збірник поезій Шевченка, виданий у Женеві Кузьмою та Сірком року 1878 під назвою: Нашим землякам на Україні — На роковини Шевченка 26 лютого 1878. — Кузьма і Сірко

видавці. Пані Клапаред (Женева) — 1 кн., В-ва «Українська Бібліотека» І. Тиктора (Львів) — 2 кн., Д-ра Ю. Липи (Варшава) — 4 світлини, інж. Ів. Білого (Париж) — 2 кн., П. Недайкаші — 4 кн., Б. Лотоцького (Париж) — 10 кн., та 1 альбом малюнків, Укр. Воєнно-Історичного Т-ва — 1 кн., Ред. «Тризуба» (Париж) — 7 кн., С. Нечая (Париж) — 11 кн. і 2 чч. журналу, пані Н. Когуської (Канада) — 2 кн., В-ва «Діло» (Львів) — 1 кн., П.-отця П. Білоня (Америка) — 3 кн., п. Шумицького — 1 кн. та 1 гравюра Верне, Іл. Хмелюка (Париж) — 4 кн. і 1 журнал, В-ва «Укр. Бібліотека» Тиктора — 1 кн., М. Рутковського (Париж) — 1 кн., В-ва «Світ Дитини» — 1 кн., ген. М. Капустянського — 2 кн., О. Киселиці (Париж) — 4 малих друки, В-ва «Самоосвіта» (Львів) — 1 кн., І. Вонарки (Іренобль) — 1 світлина, Гн. Гаврилка (Париж) — 1 кн., пані Гльбоа-Русо (Париж) — 1 кн., В-ва «Світ Дитини» — 1 кн., Протестаційного Комітету в Нью-Йорку — 1 кн., П. Плевако — (Париж) — маска Вольтера, проф. Р. Смаль-Стоцького — 4 кн., В-ва «Варяг» (Варшава) — 4, книги, З. Безуглого (Париж) — 1 світлина, Редакції «Вістника» (Львів) — 1 кн., п. О. Олеса (Прага) — 1 кн., Видавця І. Тиктора (Львів) — кілька зшитків його видання Всесвітньої Історії та Історії Української Культури.

— Цікава й рідка книжечка. Од п. Є. Бачинського одержано прецікаву книжечку. Це чи не найменше видання по розміру, всього 5 на 8 сантиметрів. Є то книжечка, видана року 1878 в Женеві пп. Кузьмою й Сірком під назвою «Нашим землякам на Україні — На роковини Шевченка 26 лютого 1878. — Кузьма і Сірко» видавці.

На перших сторінках подано текст закону 1876 року. В самій книжечці вміщено вірші Шевченка, числом 20. Всіх сторінок у книжечці 128.

Цікаво було б знати, чи є ще менші розміром українські книжечки. Тако-ж цікаво було б знати і те, яка книжка є найбільша. В Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі такою найбільшою книжкою є видання Шевченкових «Гайдамаків», розміром 23 на 44 сантиметра.

— З діяльності Управи Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції. Як відомо, Х-ий з'їзд Т-ва збільшив кількість членів Управи до 7 членів. На першому засіданні Управи, яке відбулося 18 січня с. р. під головуванням голови Т-ва, ген.штабу ген.-хор. О. Удовиченка, розподілено функції поміж членам Управи Т-ва таким чином: ген.штабу сотн. В. Солонар — заступник голови Т-ва, сотн. І. Набока — референт персонального відділу, М. Ковальський — генеральний секретарь, хор. В. Лазаревич — другий секретарь, хор. П. Йосипишин — скарбник Т-ва, хор. Корбелецький (запасовий член Управи) — господарська частина. Не визначені ще функції члена Управи сотн. А. Майбороди і запасового члена п. Горолюка. Постановлено відбувати засідання регулярно що-тижня, щоб розрішувати справи скорішим темпом, з огляду на оживлення життя Т-ва. Таким чином відбулося вже троє засідань, на яких порушено було різні справи, як прийняття членів, справи з'їздові, справи зв'язані з потребами сучасного життя то-що.

У Польщі

— В Українському Науковому Інституті у Варшаві 21 січня с. р. відбувся, з ініціативи Комісії для дослідження польсько-українських взаємин, виклад п. Гл. Лазаревського українською мовою на

тему: «Олена Пчілка в її стосунках з поляками».

22 січня с. р. відбулося чергове засідання Економічного Семинару, на якому п. Є. Архипенко виголосив реферат «Валюта Української Народньої Республіки й її підстави». Реферат викликав жваві дискусії серед чималої аудиторії, чому частину дискусій було перенесено на наступне засідання, що відбулося 26 січня.

27 січня в Українському Науковому Інституті відбувся інформаційний для польської преси виклад, польською мовою, редактора Генадія Которовича на тему «Сучасна українська преса в Польщі». На викладі була присутня чимала кількість представників польської преси.

Численну аудиторію зібрав і реферат професора В. Садовського на тему «Метод дослідження проблеми майбутнього господарського будівництва в Україні», що його виголошено на зборах Економічного Семинару 31 січня.

— Як довідуємося, в житті Українського Наукового Інституту в Варшаві зайшли такі зміни: проф. О. Лотоцький подався до демісії з становища директора Інституту. Обов'язки директора тимчасово обняв секретарь Інституту проф. д-р Р. Смаль-Стоцький.

В Інституті буде переведено певну реорганізацію. Правдоподібно директором Інституту буде проф. Українського Університету в Празі, колишній його ректор, академ. Андрій Яковлів.

Бібліографія

— Bulletin du Bureau de Presse Ukrainien» ч. 43 з 15 січня с. р. (Париж) містить документи про визнання свого часу України російським великим князем Кирилом та документи про зречення б. гетьмана П. Скоропадського і передачу ним влади урядові УНР, й багато інших цікавих відомостей про совіт-

ську Україну, Карпатську Україну та життя еміграції.

При допомозі цього бюлетеня, видаваного французькою мовою, українці можуть добре інформувати чужинців про українські справи та спричинитись до правдивого освітлення їх між чужими і своїми.

К.

Селянські повстання на Україні

За відомостями німецької преси, в колгоспі «Друга п'ятирічка» біля Києва вибухло повстання, в якому забито керівника колхозу й ще двох комуністів. З відділом ГПУ, що прибув з Києва, селяни мали завзятий бій, при чому на боці селян були й вояки червоної армії.

НОВІ КНИЖКИ І ЖУРНАЛИ

— Українська Книга, місячник, присвячений бібліології та бібліофілству, числа VI-VII та VIII-X 1938 року.

— Bulletin du Bureau de Presse Ukrainien, ч. 44, 31 січня 1939. Париж.

КНИЖКИ НА ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ДНІ

1. Дуже гарна книжка про Т.Шевченка для чужинців з загальним, коротким, дуже виразним оглядом українського національного відродження й з увагою на давні й новіші європейсько-українські культурні взаємини. Написав відомий наш учений Д. Дорошенко. фр.
Німецьке видання «Schewtschenko, der grosse ukrainische Nationaldichter». 6.—
Французьке видання «Chevtchenko, le poète national de l'Ukraine» 6.—
Англійське видання «Taras Chevchenko, the national poet of the Ukraine». 6.—
2. Т. Шевченко. — ЮБЗАР. Перше повне народне видання за редакцією проф. В. Сімовича, з життєписом і портретом Т. Шевченка. 25.—
3. Акад. проф. д-р С. Смаль-Стоцький. «Т. Шевченко — співець самостійної України». 2.—

Продаж по всіх українських книгарнях. Де нема, звертатися на адресу:

Е. У г о в у ј, П р а г а - Vinohrady, Chodská ul.16. Tcheco-Slovaquie

ВИДАВНИЦТВО «ДНІПРОВІ ПОРОГИ»

Нова книжка:
О. Лятуринська.

Перша збірка поезій.

Г У С Л А

Ціна 5 франків.

Продаж по всіх українських книгарнях. Де нема, звертатися на адресу:
Е. У г о в у ј, П р а г а - Vinohrady, Chodská 16. Tcheco-Slovaquie.

НАЦІОНАЛЬНА ЖЕРТВЕНІСТЬ

Події, що цього року потрясли Європою, поставили знову на перший план дня українське питання. Давно вже не було такого зацікавлення Україною в усіх державах світу, давно вже не дебатувалася так одверто, як зараз, справа незалежності й державності нашого народу і, додаймо, давно вже вона не знаходила серед чужинців стільки прихильності й розуміння.

Давно знана політична засада говорить «тільки сильні мають приятелів». Ми мали цього року симпатію й розуміння, але виключно від нас залежить, чи ми зможемо здобути тих союзників, що мають силу. В цей рішальний час українці мусять продемонструвати свою силу на всіх ділянках національного життя, мусять виказатися як найбільшим досягненням, як найбільшою зорганізованістю. Тепер саме той момент, коли з нами рахуватися хотять, а ми мусимо доказати, що це і конче потрібно.

Національна жертвеність—це те, що в таких випадках найбільше імponує, це те, що найбільше доказує здібність і волю нації до самостійного буття. І по-між багатьох справ, в яких нам зараз можна і треба виказатися як найбільшою жертвеністю, на одним із перших місць стоїть Музей Визвольної Боротьби України в Празі. Вже куплена для нього пристойна кам'яниця й треба ще лише сплатити затягнений борг та доповнити внутрішнє зарядження. Не можна забувати, що існування Музею Українського в місті Празі має величезне значіння і для нашої молодії Карпатської Держави, і для нашої справи взагалі.

Пожертви посилати на адресу директора Музею: Prof. D. A. n - t o n o v y ě , P r a h a - N u s l e II, H o r y m i r o v a ul. č. 6. T h é c o - S l o v a q u i e .

**Чи ви склали свою жертву в місяці січні на Музей Визвольної
Боротьби України в Празі ?**

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР У ПАРИЖІ.

В суботу, 4 березня с. р., в салі Sociétés Savantes, 8, rue Danton, Paris 6. метро Odéon, дає ювілейну виставу на 100-ліття з дня смерті першого новітнього українського драматурга Івана Котляревського. Підє його відома оперетка на 3 дії

НАТАЛКА ПОЛТАВКА

муз. Лисенка.

Квітки від 5 до 15 фр. набувати можна в касі тетру в день вистави від 17 години.

Початок о год. 20.45

Режисер П. Шмалій

Т р и з у б ⁰¹

тижневик політики, культури, громадського життя та мистецтва, заснований р. 1925 Симоном Петлюрою, виходитиме в 1939 році по-старому з доповненим складом співробітників, новими видатними літературними силами

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1939 РІК

У Франції на рік — 80 фр., на півроку — 40 фр., на три місяці — 20 фр.
на один місяць — 10 фр.

	1 рік	½ року	3 місяці	1 міс.	Окр. чис.
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА	100 к. ч.	50 к. ч.	25 к. ч.	13 к. ч.	3,5 к. ч.
ПОЛЬЩА	22 зол.	11 зол.	5,5 зол.	2 зол.	0,60 зол.
РУМУНІЯ	550 леїв	300 леїв	150 леїв	50 леїв	25 леїв
НІМЕЧЧИНА	13 мар.	6,5 мар.	3,5 мар.	2,5 мар.	0,75 мар.
СПОЛ. ШТАТИ П. А.	3,5 дол.	2 дол.	1,5 дол.	0,75 дол.	0,15 дол.
КАНАДА	3,5 дол.	2 дол.	1,5 дол.	0,75 дол.	0,15 дол.
БЕЛЬГІЯ	25 бельг.	13 бельг.	7 бельг.	2,25 бельг.	0,75 б.
БОЛГАРІЯ	250 лев	150 лев	60 лев	25 лев	6,50 лев
ЮГОСЛАВІЯ	140 дин.	70 дин.	35 дин.	12 дин.	3 дин.

В Парижі набувати в книгарні «Maison du Livre», 9, rue de l'Eperon, Paris 6.

Н О В А С В О Б О Д А

орган Української Національної Ради —
єдиної національної партії на Карпатській Україні

Хуст, Славянська 1.

Передплата 1 амер. долар місячно.

Редакція й адміністрація та адреса для звичайної
кореспонденції : 41, rue de La Tour d'Auvergne. Paris 9.

Адреса для грошових переказів і рекомендованої корес-
понденції: I. RUDICEV. 41, rue de La Tour d'Auvergne. Paris 9.

Р е д а к т о р — К о м і т е т

Lé Gérant : M-me Perdrizet